

Alice zbiera orzeszki ziemne z własnej uprawy, Copperbelt, Zambia (2006). © Emma Walsh/Oxfam

BUSAN W PIGUŁCE

Co dalej z Globalnym Partnerstwem na rzecz Skutecznej Współpracy Rozwojowej?

Globalne Partnerstwo na rzecz Skutecznej Współpracy Rozwojowej, utworzone w 2011 roku w Busan (Korea Płd.), ustanowiło międzynarodowe standardy skutecznej pomocy i dobrego modelu rozwoju, do których powinni się dostosować wszyscy aktorzy polityki rozwojowej. Zasady te obejmują: przewodnictwo krajów partnerskich i własność strategii rozwojowych, koncentrację na rezultatach istotnych z punktu widzenia osób najuboższych w krajach rozwijających się, partnerstwa aktorów rozwoju sprzyjające włączeniu i oparte na obopólnym zaufaniu oraz wzajemną przejrzystość i odpowiedzialność.

Wszyscy interesariusze procesów rozwojowych – włączając tradycyjnych donorów i nowych dawców pomocy – muszą uszanować te podstawowe zasady i dotrzymywać ich, wypełniając zobowiązania podjęte w Busan. Aby było to możliwe, Globalne Partnerstwo musi opierać się na silnej wizji, zaangażowaniu politycznym na wysokim szczeblu oraz solidnym, choć elastycznym, światowym mechanizmie odpowiedzialności.

KAMIENIE MIŁOWE SKUTECZNEJ POMOCY I WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ

Przez wiele dekad dyskusje o globalnym rozwoju toczyły się wokół ilości dawanej i otrzymywanej pomocy. Międzynarodowa Konferencja o Finansowaniu Rozwoju, która odbyła się w 2002 roku w Monterrey, poszerzyła spektrum dyskusji, włączając w nią jakość współpracy jako kluczowy czynnik determinujący rozwój. Zarówno donory, jak i biorcy uświadomili sobie potrzebę ulepszenia sposobu wdrażania pomocy, tak aby była ona użyteczna dla beneficjentów. Oxfam aktywnie uczestniczył w tej debacie, dążąc do podwyższenia standardów jakości i pomocy tym ludziom, którzy jej najbardziej potrzebują¹.

W następnych latach odbyły się trzy kolejne Fora Wysokiego Szczebla nt. Skuteczności Pomocy zwołane przez OECD: w Rzymie (2003), Paryżu (2005) i Akrze (2008). Każde z nich stanowiło krok naprzód. W Rzymie donory i biorcy zostali po raz pierwszy poproszeni o skupienie się wyłącznie na jakości pomocy, czego rezultatem była zgoda na harmonizację praktyk donorów w celu uzyskiwania lepszych rezultatów². Nie wzięto jednak pod uwagę kluczowej roli krajów otrzymujących pomoc w odniesieniu do jej skuteczności, co wzbudziło obawy, że nawet harmonizacja podejść nie zapewniłaby tym krajom poczucia własności.

Forum w Paryżu zauważyło potrzebę włączenia rządów krajów-biorców w trwający dialog na temat ulepszenia pomocy i przeniesienia ciężaru debaty ze skutecznego udzielania pomocy na skuteczność współpracy. Kraje rozwijające się zostały zaproszone do stołu negocjacyjnego na równi z dostarczycielami współpracy³. Deklaracja Paryska nt. Skuteczności Pomocy⁴ zobowiązała sygnatariuszy do uszanowania i wdrożenia pięciu podstawowych zasad: harmonizacji polityk i praktyk donorów, zgodności z narodowymi strategiami rozwoju, wzajemnej odpowiedzialności, koncentracji na mierzeniu i dostarczaniu rezultatów dla ludzi oraz własności współpracy rozwojowej.

Niemniej jednak poza stworzeniem listy dobrych intencji, konferencja w Paryżu zaowocowała określeniem klarownego punktu odniesienia służącego do rozliczania partnerów działających na rzecz rozwoju ze swoich obietnic – zestawu 12 wskaźników mierzących postęp w kluczowych obszarach, takich jak przewidywalność transferów pomocowych do rządów krajów-biorców, wykorzystywanie systemów administracyjnych i finansowych krajów rozwijających się czy transfer umiejętności technicznych do pracowników lokalnych. Każdy wskaźnik obejmował wartość docelową i termin jego osiągnięcia do 2010 roku. Partnerzy podjęli się również monitorowania postępu, jeśli chodzi o uzgodnione zobowiązania dotyczące dobrego rządzenia. Skuteczność pomocy wreszcie nabierała znaczenia na scenie globalnego rozwoju.

Program Działań z Akry⁵, uchwalony podczas forum w 2008 roku, w dalszym stopniu uszczegółowił zobowiązania podjęte w Paryżu i zaangażował najważniejszych interesariuszy rozwoju globalnego, takich jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego i sektor prywatny.

Uczyniono również krok naprzód w kluczowych obszarach, takich jak średniookresowa przewidywalność pomocy, używanie tzw. systemów krajowych, przejrzystość, równość płci i warunkowość. W Akrze po raz pierwszy uznano organizacje społeczeństwa obywatelskiego za samodzielnych aktorów rozwojowych, mimo że ciągle nie były one obecne przy stole negocjacyjnym oraz doceniono ich wysiłek na rzecz poprawy swojej własnej efektywności. Z kolei organizacje społeczeństwa obywatelskiego zobowiązały się nadać tym wysiłkom kształt zestawu zasad i wytycznych, które poprawiłyby ich skuteczność we wdrażaniu usług rozwojowych i promocji rozwoju. W Akrze donory i kraje partnerskie zostały również poproszone o stworzenie lepszych warunków dla funkcjonowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, aby mogły one bardziej skutecznie pracować lokalnie i dotrzeć do większej liczby osób w potrzebie.

Pomimo ambitnych celów ustalonych w Paryżu i Akrze, namacalne rezultaty pojawiały się bardzo powoli. W kolejnych badaniach i przeglądach nie odnotowywano rezultatów po stronie donorów, głównie z powodu braku woli politycznej⁶; kraje rozwijające się wydawały się radzić sobie lepiej niż dawcy pomocy.

W międzyczasie obraz współpracy rozwojowej zmieniał się bardzo szybko. Poza tradycyjnym zachodnim modelem pomocy, w którym decyzje dotyczące kierunków i celów pomocy podejmowane są na Północy, kraje rozwijające się zaczęły odczuwać wpływ wielu lat współpracy z innymi krajami Południa, takimi jak Chiny, Indie i Brazylia. Współpraca „Południe-Południe” była dość słabo znana członkom OECD, jednak jej skala i oddziaływanie rosły w niespotykanym tempie, w coraz większej liczbie rozwijających się regionów. Bez uczestnictwa donorów z Południa, dyskusja na temat jakości współpracy rozwojowej zapewne szybko stałaby się nieistotna lub odeszła w niepamięć.

Równocześnie niektóre rządy czy obserwatorzy, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, podnosiły argument, że zakres debaty powinien zostać poszerzony ze „skuteczności pomocy” do „skuteczności współpracy” w celu ustalenia, w jaki sposób różne czynniki – pomoc, ale też bezpośrednio inwestycje zagraniczne, regulacje handlowe, redukcja długu, prawo pracy itd. – wpływają na siebie i czy połączone ze sobą rzeczywiście wspierają rozwój. Skuteczność współpracy rozwojowej lepiej odzwierciedlała cel „spójności polityk na rzecz rozwoju”, nad którym zarówno donory, jak i odbiorcy debatowali od lat⁷.

Próby rozwiązania tych problemów i skorzystania z wypracowanych w poprzedniej dekadzie rozwiązań zdominowały czwarte, końcowe Forum Wysokiego Szczebla w Busan w Korei Południowej (HLF4), które odbyło się pod koniec 2011 roku. Wyniki przeglądów wdrażania Deklaracji Paryskiej i ewaluacja końcowa były jednoznaczne: niestety nie poczyniono dużych postępów. Tylko jeden z 13 zadeklarowanych celów został osiągnięty: sposób koordynacji współpracy technicznej – czyli to, w jaki sposób donory współpracowali ze sobą w terenie. Generalnie potwierdzono, że kraje otrzymujące pomoc radzą sobie znacznie lepiej niż donory, jeśli chodzi o obopólne zobowiązania⁸; znacznie bardziej starały się one dotrzymać swoich obietnic.

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego również dotrzymały swoich przyrzeczeń. Poprzez zorganizowanie się w ramach platformy Better Aid oraz otwartego forum na rzecz efektywności – Open Forum for CSO

Development Effectiveness – przeprowadziły konsultacje na poziomie krajowym i regionalnym i stawiły się w Busan z uzgodnionym zestawem zasad oraz „Międzynarodowymi ramami na rzecz skuteczności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w rozwoju”⁹. Część przedstawicieli organizacji czy państw partnerskich zaczęła wtedy publicznie powątpiewać, czy dawcy pomocy rozwojowej od początku procesu traktowali poważnie zobowiązania z Paryża i Akry¹⁰. Pojawiła się potrzeba rewitalizacji procesu i zbudowania od nowa zaufania pomiędzy wszystkimi zaangażowanymi stronami.

IV Forum w Busan odpowiedziało na niektóre z tych wyzwań. Odnowiono najbardziej kluczowe zobowiązania donorów z Paryża i Akry oraz skoncentrowano się na potrzebie utrzymania wysokiego poziomu ich politycznego zaangażowania. Poszerzono zakres negocjacji poprzez nadanie statusu negocjacyjnego szerokiej grupie interesariuszy rozwoju, włączając donorów z krajów Południa, organizacje społeczeństwa obywatelskiego (reprezentowane przez platformę Better Aid), parlamentarzystów oraz sektor prywatny. Podczas Forum w Busan promowano fundamentalne czynniki rozwoju, takie jak prawa człowieka, własność demokratyczną planów i działań rozwojowych, równość płci i efektywnie funkcjonujące instytucje. Zauważono, że zestaw wskaźników zaproponowany w Paryżu zaowocował pozytywnymi zmianami w polityce i zapewnił wzajemną odpowiedzialność, jednak powinien zostać zrewidowany. Co najważniejsze, Forum w Busan stworzyło nową przestrzeń dla kontynuacji debaty na temat skuteczności pomocy: Globalne Partnerstwo na Rzecz Skutecznej Współpracy Rozwojowej (Global Partnership for Effective Development Cooperation), wspierane nie tylko przez OECD, ale również przez cały system ONZ, przede wszystkim Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i Forum Współpracy Rozwojowej ONZ (UNDCF).

W trakcie Forum w Busan podjęto też wiele dobrowolnych inicjatyw, tzw. Building Blocks, których celem jest dzielenie się najlepszymi praktykami i prezentowanie przykładów sukcesu w skutecznym rozwoju, gdzie wiodącą rolę odgrywają kraje rozwijające się. Podczas Forum¹¹ zaprezentowano osiem Building Blocks; od tamtej pory prace w ramach niektórych z nich postępują szybciej niż w ramach innych. Inicjatywy te jednak nie przedkładają Globalnemu Partnerstwu oficjalnych raportów, a ich przyszłość jest wciąż niejasna.

CO OBIECANO W BUSAN?

Podczas IV Forum tradycyjni i nowi interesariusze rozwoju zgodzili się na restrukturyzację współpracy rozwojowej wokół czterech podstawowych zasad:

1. Własność priorytetów rozwojowych – uznanie, że kraje rozwijające się muszą same zaprojektować i prowadzić proces rozwoju
2. Koncentracja na rezultatach – nakierowanie na konkretne wyniki, które zmniejszają ubóstwo, redukują nierówności i zapewniają niezbędne zasoby i możliwości, aby kontynuować tego typu działania

3. Partnerstwa sprzyjające włączeniu – promowanie wzajemnego uczenia się i zaufania pomiędzy różnymi aktorami rozwoju
4. Przejrzystość i wzajemna odpowiedzialność – oparte na przejrzystych formach współpracy, poprawiające jakość dostarczania usług i jasno określające odpowiedzialność obu stron¹²

Koncentracja na własności, rezultatach i odpowiedzialności wywodzi się bezpośrednio z zasad paryskich, podczas gdy partnerstwa włączające i przejrzystość stanowią nowy rozdział w debacie na temat współpracy rozwojowej. Każdy z interesariuszy zgodził się przekuć te wspólne zasady w konkretne działania, zgodnie ze zbiorem tzw. zróżnicowanych zobowiązań („differential commitments”). Donorzy, którzy przyjęli uzgodnienia z Paryża i Akry, odnowili deklarację wdrożenia ich w całości, podczas gdy donorzy z krajów Południa – z których część nadal otrzymuje pomoc od członków OECD/DAC¹³ – byli skłonni podjąć się nowych zobowiązań na zasadzie dobrowolności. Forum w Busan stworzyło więc dwupoziomowe podejście do współpracy rozwojowej: jeden dla donorów tradycyjnych z tzw. niedokończoną agendą pomocową („unfinished aid agenda”)¹⁴ i kolejny dla wschodzących, nowych donorów – do wdrożenia według uznania. Był to oczywiście daleki od ideału kompromis, służący zaangażowaniu pojawiających się donorów bez utraty dziesięcioletniej pracy na rzecz skuteczności pomocy¹⁵. Równocześnie stało się jasne, że nie wszyscy donorzy zaangażowani we współpracę Południe-Południe będą działać równie szybko; niektórzy mogą być bardziej aktywni niż inni.

Wyniki forum w Busan usankcjonowały również podejście „lekkie globalnie, skoncentrowane na krajach”, w którym współpraca rozwojowa byłaby oparta na potrzebach i priorytetach krajów rozwijających się i wspierana przez niezbyt rozbudowaną strukturę globalną (Globalne Partnerstwo) oraz ramy monitorowania postępów. Podczas gdy zmiana ta została wprowadzona w celu zredukowania uciążliwej biurokracji na poziomie globalnym, pozwala ona jednocześnie donatorom renegecować zasady ich własnej odpowiedzialności, pomimo że większość krajów rozwijających się chciało utrzymać zasady współpracy z Paryża i kontynuować długoterminową pracę na rzecz zmian polityki.

Jeśli chodzi o konkretne zobowiązania, końcowa deklaracja z Busan¹⁶ odzwierciedla znaczący postęp w zakresie przejrzystości, wzywając do przyjęcia wspólnego, otwartego standardu publikacji danych o przepływach pomocy, w oparciu o International Aid Transparency Initiative (IATI) czy inne porozumienia. Ostateczna deklaracja potwierdziła również, że donorzy powinni używać finansowych i administracyjnych systemów krajów rozwijających się jako wyjściowego mechanizmu dostarczania pomocy. Dodatkowo, zobowiązała ona dawców pomocy do wykorzystywania tworzonych przez kraje partnerskie „map drogowych” na rzecz konkretnych rezultatów rozwojowych; uznała za pożądane niedawno przyjęte cele budowy pokoju i budowy państwa w tzw. krajach niestabilnych lub dotkniętych konfliktem¹⁷; wezwała do włączenia równości płci do krajowych strategii rozwoju i kształtowania polityk w oparciu o dane rozbite na płeć; poparła rolę parlamentów krajowych i lokalnej administracji w zapewnieniu demokratycznej własności poprzez dostarczenie odpowiednich zasobów i planów działania; wreszcie – potwierdziła zobowiązanie rządów do tworzenia warunków sprzyjających organizacjom społeczeństwa obywatelskiego jako niezależnego aktora rozwoju zgodnie z ustaleniami prawa międzynarodowego.

W przeciwieństwie do powyższego, dokonano tylko niewielkiego postępu w obszarach takich jak ograniczenie trudności dotyczących biorców wskutek braku średniookresowej przewidywalności pomocy i mnożenia kanałów jej dostarczania. W tym przypadku interesariusze pomocy zgodzili się jedynie stworzyć zestaw wytycznych, aby zmniejszyć fragmentację finansowania wielostronnego do końca 2012 roku¹⁸. Do 2013 roku zobowiązali się oni również korzystać w znacznie większym zakresie z procesów koordynacji, którym przewodzą kraje rozwijające się. Nie podjęto dalszych działań, jeśli chodzi o pomoc „niewiązaną”¹⁹, poza zobowiązaniem do podjęcia kroków w tej sprawie bez konkretnego terminu.

W trakcie IV Forum nie zostały rozwiązane dwie istotne kwestie: struktura decyzyjna nowego Globalnego Partnerstwa i konkretne ramy monitorowania podjętych w Busan zobowiązań. Ostatecznym terminem na sfinalizowanie tych dyskusji był czerwiec 2012, poprzez negocjacje interesariuszy prowadzone przez OECD, rozpoczęte zaraz po Forum²⁰. Zidentyfikowano cztery główne funkcje Globalnego Partnerstwa:

1. Utrzymywanie i wzmocnienie politycznego zaangażowania na rzecz bardziej skutecznej współpracy rozwojowej;
2. Zapewnienie odpowiedzialności w odniesieniu do wdrażania zobowiązań z Busan;
3. Ułatwienie wymiany wiedzy i dzielenie się doświadczeniami;
4. Wspieranie wdrażania zobowiązań z Busan na poziomie krajowym.

Aby zagwarantować sprawne zarządzanie tymi funkcjami, negocjatorzy zgodzili się, aby Globalne Partnerstwo opierało się na Komitecie Sterującym stworzonym z 18 reprezentantów wszystkich interesariuszy. Trzech spośród nich byłoby współprzewodniczącymi reprezentującymi dawców pomocy; dawców, którzy nadal są równocześnie odbiorcami pomocy (głównie donory z krajów Południa) oraz rządy krajów-biorców pomocy. W duchu różnorodności, organizacje społeczeństwa obywatelskiego również miałyby swojego przedstawiciela, tak jak donory, kraje rozwijające się, parlamentarzyści oraz sektor prywatny. Ten krok potwierdził przełomowe włączenie interesariuszy pozarządowych jako równorzędnych członków Partnerstwa, tak jak zapowiadano w Busan²¹.

Zgoda dotycząca globalnych ram monitorowania okazała się być wyzwaniem, jednak ustalono krótką listę dziesięciu wskaźników mierzących postęp w oparciu o rezultaty: obecność warunków sprzyjających organizacjom społeczeństwa obywatelskiego; rola sektora prywatnego w rozwoju; przejrzystość; przewidywalność pomocy; parlamentarna kontrola budżetów pomocowych; obopólna odpowiedzialność; równość płci; jakość i wykorzystanie systemów krajowych; pomoc niewiązana. Każdemu z tych obszarów przypisano konkretne wartości docelowe umożliwiające stały monitoring, obejmujący raporty okresowe oraz bardziej obszerny przegląd, zaplanowany na koniec 2015 lub początek 2016 roku, mający stać się częścią szerszej międzynarodowej dyskusji na temat przyszłości Milenijnych Celów Rozwoju. Tabela obok podsumowuje główne zobowiązania z IV Forum Wysokiego Szczebla, mierzone przy użyciu nowych, ustalonych wskaźników:

**Zobowiązania z IV Forum Wysokiego Szczebla w Busan
i odpowiadające im wskaźniki globalne:**

	Zobowiązanie	Wskaźnik
1	Współpraca rozwojowa będzie skoncentrowana na rezultatach , które odpowiadają priorytetom krajów rozwijających się	Stopień wykorzystania krajowych ram mierzenia rezultatów przez dostawców współpracy (konkretne kryteria zostaną dopracowane)
2	Spółczesność obywatelska będzie działała w środowisku, które zmaksymalizuje jego zaangażowanie i wkład w działania rozwojowe	Enabling Environment Index
3	Zaangażowanie i wkład sektora prywatnego w działania rozwojowe	Sposób mierzenia tego zobowiązania nie został jeszcze zidentyfikowany
4	Przejrzystość : informacja o współpracy rozwojowej będzie publicznie dostępna	Pomiar stanu wdrażania wspólnego standardu dostawców współpracy
5	Współpraca rozwojowa będzie bardziej przewidywalna	Rocznie: udział pomocy udzielanej w ciągu roku podatkowego, na który była zaplanowana przez dostawców pomocy; Średniokresowo: udział pomocy objętej indykatywnymi planami przyszłych wydatków udostępnianymi na poziomie kraju
6	Pomoc rozwojowa będzie zapisana w budżetach poddawanych nadzorowi parlamentów	Procent przewidzianej do wydatkowania pomocy zapisany w budżetach rocznych zatwierdzonych przez ciała ustawodawcze krajów rozwijających się
7	Obopólna odpowiedzialność pomiędzy aktorami rozwoju zostanie wzmocniona poprzez inkluzywne przeglądy	Procent krajów, które podejmują wzajemne, inkluzywne przeglądy postępów we wdrażaniu ustalonych zobowiązań
8	Równość płci i upodmiotowienie kobiet zostaną włączone w plany rozwojowe	Procent krajów, które mają wypracowane systemy monitorujące i przydzielające publiczne dotacje na rzecz równości płci i upodmiotowienia kobiet
9	Skuteczne instytucje: krajowe systemy zostaną wzmocnione i będą wykorzystywane w krajach rozwijających się	(a) jakość systemów publicznego zarządzania finansami (PFM) w krajach rozwijających się oraz (b) wykorzystanie krajowych systemów PFM i zamówień publicznych
10	Pomoc przestanie być wiązana	Procent pomocy, która w pełnym stopniu jest pomocą niewiązaną

Źródło: OECD (lipiec 2012)

Propozycje dotyczące struktury decyzyjnej i monitorowania zostały w końcu zatwierdzone pod koniec czerwca 2012, razem ze wspólnym, otwartym standardem przejrzystości. Niektóre z przyjętych wskaźników nadal wymagają dopracowania, co powinno zostać zakończone w 2012 roku²². W międzyczasie interesariusze pozarządowi w Partnerstwie Globalnym wyrazili obawy, że skład Komitetu Sterującego zbyt mocno zdominowany jest przez stronę rządową, podważając wielosektorowy charakter tego gremium. Silny nacisk na rolę wschodzących donorów i sektora prywatnego, pomimo ich małego zainteresowania dyskusją, również budzi obawy dotyczące równego statusu negocjacyjnego przyznanego pozostałym członkom.

CO POWINNO SIĘ TERAZ WYDARZYĆ?

Tematami priorytetowymi dla Komitetu Sterującego powinny być:

- a) Zapewnienie wspólnemu zespołowi wspierającemu strategicznego ukierunkowania w dopracowaniu globalnych ram monitoringu
- b) Zaproponowanie programu pierwszego spotkania ministerialnego w 2013 roku
- c) Zaproponowanie „mapy drogowej” i wskazanie analiz potrzebnych do podjęcia wyzwań stojących przed Partnerstwem Globalnym w najbliższych latach

OECD oraz Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju powinny zapewnić właściwe spełnienie swoich funkcji przez wspólny zespół wspierający. W dalszej perspektywie kluczowe będzie określenie konkretnych ról i obszarów zadań – zarówno OECD, jak i Programu ONZ ds. Rozwoju – w zapewnieniu odpowiedzialności na poziomie krajowym i globalnym.

Dopracowanie globalnych ram monitoringu jest pilnym priorytetem i podstawowym wyzwaniem dla Partnerstwa Globalnego, którego wiarygodność będzie zależała od tego, czy interesariusze rozwoju będą pociągani do odpowiedzialności za własne zobowiązania z Busan. Badania wykazują, że globalne standardy monitoringu mają duży wpływ na rezultaty osiągane przez interesariuszy rozwoju w obrębie swojego kraju²³. Komitet Sterujący ma do odegrania kluczową rolę w zapewnieniu, że zestaw wskaźników przyjętych w czerwcu 2012 będzie zastosowany w odniesieniu do tradycyjnych donorów i stopniowo do innych uczestników IV Forum.

REKOMENDACJE

W trakcie prac nad finalizacją globalnych ram monitoringu zobowiązań z Busan, Oxfam rekomenduje, aby Komitet Sterujący:

- Bazował na inkluzywnych ramach monitoringu, które zapewniają rezultaty istotne z punktu widzenia najuboższych, a nie donorów (Wskaźnik 1);
- Brał pod uwagę zróżnicowane społeczne, ekonomiczne, kulturowe, polityczne i prawne czynniki wpływające na możliwość kreowania warunków sprzyjających organizacjom społeczeństwa obywatelskiego (Wskaźnik 2);
- Rozważył strategie i polityki, które promują zrównoważony biznes i wysokiej jakości zatrudnienie dla najuboższej części populacji (Wskaźnik 3). Oxfam rekomenduje rozpoczęcie dialogu z przedstawicielami lokalnego sektora prywatnego i związkami

zawodowymi na poziomie krajowym, w celu wzięcia pod uwagę ich spostrzeżeń;

- Wspierał wdrożenie wspólnego, otwartego standardu przejrzystości poprzez zapewnienie, że dostarczyciele współpracy zrealizują średniookresowy cel dotyczący publikacji danych pomocowych do grudnia 2013 roku (Wskaźnik 4);
- Oszacował rezultaty wdrażania zasady równości płci, nie tylko pod względem sposobu mierzenia przez kraje rozwijające się odpowiednich alokacji w budżecie, ale również wdrażania praw kobiet w ramach swoich krajowych strategii rozwoju (Wskaźnik 8).

Komitet Sterujący powinien zaproponować konkretny plan okresowych raportów i przeglądów wskaźników globalnych oraz metodologii, włączając możliwość poszerzenia monitorowania o inne, kluczowe obszary, takie jak fragmentacja pomocy i podejście programowe²⁴.

Dostarczyciele pomocy z krajów Południa i sektor prywatny:

- Powinni albo uszanować nowe globalne ramy monitoringu, albo podjąć konkretne kroki pokazujące w jaki sposób w rozsądnym horyzoncie czasowym planują monitorować swoje własne postępy. Powinni oni oprzeć się na fundamentach uzgodnień z Paryża i Akry.
- Jako aktorzy rozwoju, muszą wywiązać się z zadania jakim jest wypracowanie skutecznego mechanizmu odpowiedzialności, zarówno na poziomie krajowym, jak i globalnym. Tzw. Building Blocks dotyczące współpracy Południe-Południe oraz partnerstw publiczno-prywatnych mogą dostarczyć wartościowych wytycznych i doświadczeń, jednak tylko wtedy, gdy funkcjonować będą jasne mechanizmy raportowania pomiędzy tymi inicjatywami a Partnerstwem Globalnym oraz przy założeniu, że wytyczne te będą zgodne z zasadami własności, rozwoju zorientowanego na rezultaty, inkluzywnego partnerstwa, przejrzystości i odpowiedzialności, tak jak zostało to przyjęte w Busan.

Kolejnym kluczowym wyzwaniem będzie podtrzymanie zaangażowania politycznego na wysokim szczeblu, koniecznego do utrzymania uwagi na skuteczności rozwoju. Aby to uczynić, Komitet Sterujący powinien dotrzeć do swoich mocodawców, upewniając się, że będą oni w pełni uczestniczyć w przyszłych pracach. Współprzewodniczący powinni upewnić się, że wszystkie głosy wśród tak zróżnicowanej grupy członków zostaną wysłuchane. Poprzez te działania Partnerstwo Globalne może reprezentować prawdziwie innowacyjny sposób usprawniania współpracy rozwojowej za pomocą inkluzywnego dialogu i wymiany. Ten krok powinien obejmować otwartość na poglądy organizacji społeczeństwa obywatelskiego, jak również włączenie punktów widzenia dawców pomocy z Południa i sektora prywatnego, bez cofania się o dekadę pracy nad skutecznością pomocy.

Komitet Sterujący musi udowodnić prawdziwą wartość dodaną Partnerstwa Globalnego w całościowym krajobrazie współpracy rozwojowej. To będzie oznaczać zidentyfikowanie powiązań z innymi kluczowymi procesami międzynarodowymi, gdzie Globalne Partnerstwo może wnieść swój wkład oraz uniknięcie podwajania tej samej pracy.

Partnerstwo Globalne powinno na przykład włączyć się w dyskusję nad celami Milenijnymi po 2015 i tzw. Celami Zrównoważonego Rozwoju, naciskając na opracowanie szerszej definicji ósmego Celu Milenijnego, mówiącego o Partnerstwie Globalnym na rzecz Rozwoju, która włączałaby wskaźniki jakościowe i ilościowe²⁵.

Dla społeczeństwa obywatelskiego wyzwaniem w nadchodzących miesiącach będzie zapewnienie, że z całą mocą zaangażuje się w Komitet Sterujący poprzez nową strukturę reprezentacji – CSO Partnership for Development Effectiveness – powstającą obecnie w wyniku współpracy platformy Better Aid oraz Open Forum for CSO Development Effectiveness. Ciało to przyczyni się do wzmocnienia głosów obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w ramach Globalnego Partnerstwa.

WNIOSKI

Globalne Partnerstwo na rzecz Skutecznej Współpracy Rozwojowej, utworzone podczas IV Forum w Busan, otwiera nowy rozdział w historii współpracy międzynarodowej, przenosząc uwagę ze skuteczności samej pomocy na szerszy koncept skuteczności rozwoju. Poprzez zaproszenie różnorodnej grupy interesariuszy rozwoju – rządów krajów-donorów zarówno z Północy, jak i Południa, sektora prywatnego, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, parlamentarzystów, władz lokalnych itd. – w Busan wypracowano bardziej realistyczne ramy poprawy sposobu, w jaki współpraca rozwojowa jest wdrażana w terenie i jak funkcjonuje w połączeniu z innymi czynnikami rozwoju. Zapewnienie odpowiedzialności za swoje zobowiązania każdego z uczestników Forum w Busan będzie kluczowe dla sukcesu Partnerstwa Globalnego, poczynając od poziomu globalnego, aż do zbudowania silnych mechanizmów odpowiedzialności na poziomie krajowym. Główne cele dla Partnerstwa Globalnego w najbliższych latach powinny obejmować finalizację solidnych globalnych narzędzi monitoringu, podtrzymywanie politycznego zainteresowania tematem oraz określenie wartości dodanej swojej pracy w przyszłości zarówno dla sektora współpracy rozwojowej, jak i – przede wszystkim – dla miliardów ludzi żyjących w ubóstwie i niesprawiedliwości na całym świecie.

PRZYPISY

- ¹ Główne tezy dotyczące tego problemu można znaleźć w dwóch najistotniejszych, nowych publikacjach Oxfam na temat współpracy rozwojowej: Oxfam (2010) „21st Century Aid: Recognising success and tackling failure”, Briefing Paper 137, Oxford: Oxfam, <http://www.oxfam.org/en/policy/21st-century-aid>; and Oxfam (2011), „The „Right Results”: Making sure the results agenda remains committed to poverty eradication”, Briefing Paper 155, Oxford: Oxfam, <http://www.oxfam.org/en/right-results>
- ² OECD (2003) Deklaracja rzymska ws. harmonizacji, Paryż: OECD, <http://www.oecd.org/dataoecd/54/50/31451637.pdf>
- ³ „Dostarczyciele współpracy” to zarówno donory tradycyjnej, finansowej i technicznej pomocy rozwojowej, jak również kraje rozwijające się zapewniające wiedzę, umiejętności, wiedzę ekspercką i zasoby innym krajom rozwijającym się na rzecz osiągnięcia celów rozwojowych .
- ⁴ OECD (2005), „Deklaracja Paryska nt. Skuteczności Pomocy”, Paryż: OECD, <http://www.oecd.org/dataoecd/11/41/34428351.pdf>
- ⁵ OECD (2008), „Program Działań z Akry”, Paryż: OECD, <http://www.oecd.org/dac/aideffectiveness/41202012.pdf>

- ⁶ Więcej informacji o wynikach badań można znaleźć w następujących dokumentach:
- OECD (2011), „Aid Effectiveness 2005–10: Progress in implementing the Paris Declaration”, Paryż: OECD Publishing, <http://www.oecd.org/dac/aideffectiveness/48742718.pdf>
- OECD (2008) „2008 Survey on Monitoring the Paris Declaration: Making Aid More Effective by 2010”, Paryż: OECD Publishing, <http://www.oecd.org/development/aideffectiveness/41202121.pdf>
- OECD (2007) „2006 Survey on Monitoring the Paris Declaration: Overview of the Results”, Paryż: OECD Publishing, <http://www.oecd.org/dac/aideffectiveness/39112140.pdf>
- ⁷ Przykładowo, dla państw afrykańskich efektywność rozwoju obejmuje efektywność pomocy, jak również współpracę Południe-Południe oraz polityki budowania zdolności instytucjonalnych.
- ⁸ Patrz np. przegląd wniosków w OECD (2011), *op cit*, str. 17.
- ⁹ Open Forum (2010), „The Istanbul Principles for CSO Development Effectiveness”, Open Forum for CSO Development Effectiveness, Stambuł, http://www.cso-effectiveness.org/IMG/pdf/final_istanbul_cso_development_effectiveness_principles_footnote_december_2010-2.pdf
- ¹⁰ Więcej informacji nt. nastrojów pośród organizacji społeczeństwa obywatelskiego w tym czasie oddaje „Civil Society Statement to HLF4”, 28 listopada 2011, akapity 1,3 i 4, www.betteraid.org/en/betteraid-policy/betteraid-publications/statements/524-civil-society-statement-to-the-fourth-high-level-forum-on-aid-effectiveness.html
- ¹¹ Pełna lista Building Blocks obejmuje: konflikt i niestabilność; współpracę Południe-Południe; sektor prywatny, finansowanie działań związanych z klimatem; przejrzystość; efektywne instytucje; rezultaty i wzajemną odpowiedzialność; zarządzanie różnorodnością i ograniczanie fragmentacji. Patrz: <http://www.aideffectiveness.org/busanhlf4/en/topics/building-blocks.html>
- ¹² Więcej szczegółów dotyczących ustalen z HLF4 można znaleźć w Outcome Document z forum, <http://www.oecd.org/dac/aideffectiveness/49650173.pdf>
- ¹³ DAC (Komitet Pomocy Rozwojowej) jest grupą 24 donorów należących do OECD: Austria, Australia, Belgia, Kanada, Dania, Unia Europejska, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Japonia, Korea Płd., Luksemburg, Holandia, Nowa Zelandia, Norwegia, Portugalia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Wielka Brytania i USA. http://www.oecd.org/document/1/0,3746,en_2649_33721_46662849_1_1_1_1,00.html
- ¹⁴ AUC/NEPAD (2011) „The Addis Ababa Statement on Development Effectiveness”, 3rd Africa Regional Meeting on Development, Addis Ababa, Etiopia, 28-30 września 2011, 28-30 September 2011, <http://www.nepad.org/system/files/THE%20ADDIS%20ABABA%20STATEMENT%20ON%20DEVELOPMENT%20EFFECTIVENESS-1%20.pdf>
- ¹⁵ Co ciekawe, niektórzy nowi donory, np. Chiny, poparły porozumienia z Paryża i Akry jako beneficjenci pomocy.
- ¹⁶ OECD (2011) „Busan Partnership for Effective Development Cooperation”, Busan: OECD, http://www.aideffectiveness.org/busanhlf4/images/stories/hlf4/OUTCOME_DOCUMENT_-_FINAL_EN.pdf
- ¹⁷ „A New Deal for Engagement with Fragile States” (2011) International Dialogue on Peacebuilding and Statebuilding, Paryż, <http://www.oecd.org/dataoecd/35/50/49151944.pdf>
- Członkowie Międzynarodowego Dialogu zobowiązują się do: a) realizacji celów budowy pokoju i budowy państwa; b) koncentracji na nowych sposobach współpracy z niestabilnymi krajami, w tym poprzez wspieranie inkluzywnego i partycypacyjnego dialogu politycznego oraz c) budowania wzajemnego zaufania poprzez pomoc i lepsze zarządzanie zasobami. Więcej informacji: „A New Deal for Engagement in Fragile States”, <http://www.oecd.org/international%20dialogue/aneuwealforengagementinfragilestates.htm>
- ¹⁸ Fragmentacja finansowania bądź pomocy odnosi się do typowego schematu, w którym nadmierna liczba donorów dostarcza stosunkowo niewielką ilość pomocy. Każdy donator skłania się ku stosowaniu własnych procedur i priorytetów, często kierując swoją pomoc do tych samych krajów, które nie zawsze są w stanie poradzić sobie z rozlicznymi terminami i wymogami raportowania.
- ¹⁹ Pomoc, która nie jest uzależniona od dostarczania sprzętu czy usług bezpośrednio z kraju donora.
- ²⁰ Organizacje społeczeństwa obywatelskiego nadal włączały się do dyskusji post-Busan w roli oficjalnych, niezależnych negocjatorów. Reprezentowane były przez współprzewodniczących BetterAid.
- ²¹ Komitet Sterujący miałby spotykać się raz na 6-12 miesięcy (bądź w miarę potrzeby częściej), podczas gdy Globalne Partnerstwo w pełnym składzie na szczeblu ministerialnym zbierałoby się co 18-24 miesięcy. Dla wsparcia codziennego funkcjonowania Globalnego Partnerstwa, OECD i UNDP stworzyłyby „wspólny zespół wspierający”, który miałby zapewniać podstawowe funkcje sekretariatu – tj. bez tworzenia całej nowej struktury, co byłoby wbrew potwierdzonemu w Busan podejściu, skupiającemu się na krajach a nie strukturach globalnych.
- ²² W szczególności: Wskaźnik 1 dotyczący ram wykonania opartych o rezultaty; Wskaźnik 2 dotyczący warunków sprzyjających organizacjom społeczeństwa obywatelskiego; Wskaźnik 3 dotyczący roli sektora prywatnego; Wskaźnik 4 dotyczący przejrzystości oraz Wskaźnik 8 dotyczący równości płci.
- ²³ M. Martin, R. Watts (2012), „Monitoring Implementation of the Busan Partnership Agreement: Why “Global Light” and “Country-Focused” Must Work Together Effectively”, Londyn: UK Aid Network, http://www.ukan.org.uk/fileadmin/user_upload/monitoring-the-busan-agreement-april-18-2012_1_.pdf
- ²⁴ Podejście programowe (programme-based approach, PBA) to sposób wdrażania współpracy poprzez skoordynowane wsparcie lokalnego programu rozwoju albo krajowej strategii rozwoju. Oficjalna definicja PBA zawarta jest w Deklaracji Paryskiej.
- ²⁵ Ósmy z Milenijnych Celów Rozwojowych przyjętych przez ONZ w 2000 zakłada stworzenie Globalnego Partnerstwa dla Rozwoju do roku 2015. Obejmuje on sześć szczegółowych celów: 1) Dopracować dostępny dla wszystkich, oparty na jasnych przepisach, przewidywalny i nikogo nie dyskryminujący system handlowo-finansowy; 2) Wyjść naprzeciw szczególnym potrzebom najsłabiej rozwiniętych państw; 3) Wyjść naprzeciw szczególnym potrzebom krajów śródlądowych i krajów rozwijających się położonych na małych wyspach; 4) Rozstrzygnąć kwestię zadłużenia krajów rozwijających się; 5) Zapewnić, we współpracy z firmami farmaceutycznymi, dostęp krajów rozwijających się do stosunkowo tanich, podstawowych leków; 6) Udostępnić, we współpracy z sektorem prywatnym, korzyści z nowych technologii, zwłaszcza w dziedzinie informacji i łączności. Więcej informacji: <http://www.un.org/millenniumgoals/global.shtml>

© Oxfam International, wrzesień 2012

Autorką niniejszego dokumentu jest Farida Bena. Oxfam dziękuje także za pomoc w jego utworzeniu Gregowi Adamsowi, Esmé Berkhout, Claire Godfrey, Caroline Green, Pooven Moodley oraz Catherine Olier. Publikacja stanowi część serii dokumentów przygotowanych jako głos w debacie na temat problematyki rozwojowej i humanitarnej.

Aby uzyskać więcej informacji na temat kwestii, których dotyczy niniejsza publikacja prosimy o kontakt e-mailowy pod adresem: advocacy@oxfaminternational.org

Niniejsza publikacja chroniona jest prawem autorskim, ale tekst może być wykorzystywany nieodpłatnie w celu prowadzenia rzecznictwa, kampanii, działań edukacyjnych i badań, pod warunkiem podania pełnego źródła. Dla kopiowania we wszelkich innych warunkach, jak również wykorzystywania w innych publikacjach, tłumaczenia lub adaptacji należy uzyskać zgodę autorów. Działania takie mogą zostać obciążone opłatą. Adres e-mail: publish@oxfam.org.uk

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie są prawdziwe w momencie jego drukowania.

Opublikowano przez Oxfam GB dla Oxfam International we wrześniu 2012 (ISBN 978-1-78077-280-6).

Oxfam GB, Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK.

OXFAM

Oxfam jest międzynarodową konfederacją siedemnastu organizacji działających w 94 krajach, współpracujących z sobą w celu znalezienia trwałych rozwiązań dla eliminacji ubóstwa i niesprawiedliwości:

Oxfam America (www.oxfamamerica.org)
Oxfam Australia (www.oxfam.org.au)
Oxfam-in-Belgium (www.oxfamsol.be)
Oxfam Canada (www.oxfam.ca)
Oxfam France (www.oxfamfrance.org)
Oxfam Germany (www.oxfam.de)
Oxfam GB (www.oxfam.org.uk)
Oxfam Hong Kong (www.oxfam.org.hk)
Oxfam India (www.oxfamindia.org)
Intermon Oxfam (www.intermonoxfam.org)
Oxfam Ireland (www.oxfamireland.org)
Oxfam Italy (www.oxfamitalia.org)
Oxfam Japan (www.oxfam.jp)
Oxfam Mexico (www.oxfammexico.org)
Oxfam New Zealand (www.oxfam.org.nz)
Oxfam Novib (www.oxfamnovib.nl)
Oxfam Quebec (www.oxfam.qc.ca)

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy zwrócić się bezpośrednio do oddziałów lub odwiedzić stronę www.oxfam.org.

Adres e-mail: advocacy@oxfaminternational.org

Publikacja została przygotowana w ramach projektu „Pomoc Rozwojowa Grupy Wyszehradzkiej – Zjednoczeni na rzecz Milenijnych Celów Rozwoju”. Przy realizacji tego projektu Polska Akcja Humanitarna korzysta ze wsparcia Unii Europejskiej. Za przekazywane treści odpowiedzialna jest wyłącznie Polska Akcja Humanitarna i jej Partnerzy, w żadnym wypadku nie mogą one być postrzegane jako odzwierciedlenie stanowiska Unii Europejskiej.

Publikacja została wydana dzięki wsparciu finansowemu konfederacji CONCORD.

